

HERBOLARIO DIXITAL

CARLOS CALDAS LEMOS

CURSO 2019-2020

ÍNDICE:

FICHAS DO HERBOLARIO	PÁX.
Acivro: Acivro (<i>Ilex aquifolium</i>)	3
Chopo: Chopo (<i>Populus alba</i>)	5
Haxa: Haxa (<i>Fagus sylvatica</i>)	7
Olmo: Olmo (<i>Ulmus minor</i>)	9
Piñeiro: <i>Pinus silvestris</i>	11
CONCLUSIÓN	13

Acivro:

O acivro (*Ilex aquifolium*)

- **Orixe:** É orixinario do centro e sur de Europa, estendéndose desde o norte de África ata o macizo do Cáucaso e norte do Irán, e mesmo se atopa nalgunhas zonas occidentais das montañas de Chile. En España danse asociados especialmente a bosques de carballos e en zonas de montaña destacando a Cordilleira cantábrica, a Submeseta Norte e as zonas montañosas próximas.
- É un **arbusto** ou arbolito glabro, funcionalmente dioico, habitualmente duns 6 ou 15 m. de altura.
- **Tronco** recto, porte piramidal, e con copa densa e ramosa desde a base. Ten a cortiza lisa durante toda a súa vida. Ao principio é dunha cor verdoso e a partir do segundo ou terceiro ano vai tomando un ton gris escuro definitivo.
- **Follas:** son persistentes, simples, pecioladas, alternas, con forma ovalada e, como calidade máis característica, cun bordo fortemente espiñento nos exemplares novos e nas ramas máis baixas nos adultos e, nin espiñentas lateralmente, nin coriáceas e de cor moito máis clara as mozas das ramas superiores destes últimos. Duran uns cinco anos e son de cor verde moi brillante polo feixe e verde amarelado mate polo envés, totalmente lampiñas, moi ríxidas e coriáceas.
- **Flores:** poden ter ata 9 mm. de diámetro, algo menos as femininas; están solitarias ou en cimas máis ou menos densas. As femininas son dialipetalas, e as masculinas rotáceas, todas de cor branca ou rosada e ocasionalmente manchadas de púrpura. Teñen catro ou cinco sáibaos e igual número de pétalos, de estaminodios soldados ao receptáculo debaixo do ovario as femininas e de estambres soldados á corola as masculinas.
- **Froitos:** os exemplares femininos producen un froito pouco carnoso, globoso/ elipsoidal, de cor verde nun primeiro tempo e logo dunha cor vermella brillante ou amarelo vivo, que madura moi tarde -cara a outubro ou novembro- e que permanece moito tempo na árbore, a miúdo durante todo o inverno. Contén no seu interior catro ou cinco sementes (pirenos).
- **Curiosidade:**
As follas de certos tipos de acivro utilízanse con fins medicinais: enfermidades dixestivas, reumatismo, febre, presión arterial alta e máis.
Forma parte da tradición decorativa do Nadal tras substituír ao visgo, na tradición occidental católica.

ARBUSTO

FOLLA E FROITO

Chopo:

Chopo (*Populus alba*)

- **Orixe:** O xénero *Populus* comprende unhas corenta especies de árbores e arbolillos das zonas tépedas e frías setentrionais, en concreto as que se coñecen vulgarmente como álamos ou chopos. Pertence á familia das salicáceas. Son nativas das rexións tépedas do hemisferio norte, aínda que tamén se introduciron no hemisferio sur. Así, podemos dicir sobre a súa localización que se estende por Europa, (chegando a formar bosques frondosos nas rexións nórdicas), parte de Asia, América do Norte e norte de África.
- **Árbores** de crecemento rápido e poden alcanzar grandes tallas (de 10 a 30 metros, dependendo da especie).
- **Tronco** recto, ramas flexibles e cortiza lisa, de cores esbrancuxadas ou cincentos, con marcas horizontais de tons máis escuros similares a estrías.
- **Follas** simples, alternas e caedizas, habitualmente anchas e de bordos enteiros, aserrados, dentados, lobulados ou festoneados. As súas xemas están cubertas por escamas. O peciolo, longo e glanduloso, con frecuencia aparece comprimido lateralmente, o que confire gran mobilidade á folla.
- **Flores:** é unha árbore habitualmente dioica, coas flores masculinas e femininas en exemplares distintos. As flores atópanse agrupadas en amentos e a súa polinización realízase basicamente por acción do vento, polo que se di que é anemófila.
- **Froito:** con forma de cápsula, é lampiño, dehiscente, de cor verdoso que se torna pardo ao madurar xeralmente no verán, e libera numerosas sementes pequenas provistas de vilano branco, o que lles confire aspectos de flocos de algodón.
- **Curiosidade:**
Desenvolvemento para a obtención de chapas e tableiros contrachapados é o uso principal da madeira de chopo e o de maior valor engadido.

CHOPEDAL

FOLLA

FROITO

Haxa:

Haxa (*Fagus sylvatica*)

- **Orix:** É orixinaria de Europa. Na península só se atopa no extremo norte.
- **Árbore** que pode alcanzar os 250 anos e de crecemento lento que pode alcanzar os 35-40 m,
- **Tronco** recto e non ramificado, e copa ovalada no seu terzo superior. Ten porte cilíndrico se crece en bosque. En cambio se crece illado ou rodeado de árbores máis novas, a súa porte é anchamente cónico, máis aberto e irregular. Conserva a cortiza practicamente lisa durante toda a súa vida, de cor gris cincento ou esbrancuxado.
- **Follas** simples, dísticas e alternas nos talos novos; nas ramas leñosas saen en fascículos sobre pequenos braquiblastos. Teñen un pecíolo curto, e o limbo é de forma ovalada, ondulado e lampiño, excepto o bordo, rodeado de pelos longos moi característicos e algo festoneado. Son tenras e de cor verde viva cando son novas, volvéndose máis escuras e algo coriáceas na madurez. Os nervios laterais son paralelos (penninervia) e ben marcados, sobresaen no envés. Dispóñense en posición case horizontal
- **Flores:** é planta monoica e crécenlle as flores masculinas agrupadas en inflorescencias globosas ao final dun longo pedúnculo péndulo. As femininas saen en grupos dunha a tres, de cando en cando catro, sobre un pedúnculo curto e erecto, en principio de cor amarelada e despois pardo-agrisado. Carecen ambas as de corola.
- **Froito:** contén dunha a tres, xeralmente dúas sementes, con forma de tetraedro, alongados e lustrosos, comestibles (con sabor a pipa de xirasol) encerrados nunha cúpula cuberta de porcas bastante separadas. Ao madurar ábrese en catro valvas liberando as sementes ou hayucos.
- **Curiosidade:**
As follas úsanse para tratar arrefriados, bronquite, gripe, farinxite e frear a diarrea.

ÁRBORE

FOLLA E FROITO

Olmo:

Olmo (*Ulmus minor*)

- **Orixe:** é orixinario do hemisferio norte e esténdese desde o norte a de América, pasando por Europa, ata Asia. Representa a unhas 40 especies recoñecidas.
- **Árbore** de porte elevado e robusto, que pode alcanzar una altura de 40 m.
- **Tronco** grosso, algo tortuoso e baleirado nos exemplares vellos de cortiza pardo-agrisada ou pardo escura, moi áspera e rachada. Copa ampla, de follaxe densa, redondeada, que proxecta unha sombra intensa. Ramiñas delgadas, lampiñas, con cortiza lisa, de cor parduzco, en ocasións con cortiza.
- **Follas** simples, alternas, aovadas, puntiagudas, co bordo simplemente ou dobremente aserrado, redondeadas ou acorazonadas, con asimetría basal debido a que a inserción superior do limbo no peciolo ten lugar a unha distancia menor da inserción co ramillo.
- **Flores** precoces, agrupadas en inflorescencias de ata 30 flores, de forma que o froito madura e se disemina antes que as follas estean completamente formadas.
- Os **froitos** teñen forma de sámara esmagada cun á orbicular que rodea completamente a semente, e están agrupados. Inicialmente son de cor verde clara, frecuentemente tinguidos de vermello, sobre todo nas proximidades da semente, tornándose pardo-amarelados antes de caer; teñen unha lonxitude de entre 7 e 9 mm.
- **Curiosidade:** usado para a tose, a dor de garganta, os cólicos, a diarrea, o estreñimento, as hemorroides, a síndrome do intestino irritable (SII), as infeccións e a inflamación da vejiga e do tracto urinario, a sífilis, o herpes e para eliminar as tenias.

ÁRBORE

FOLLAS E FLOR

FROITO

Piñeiro:

Pinus silvestris

- **Orixe:** esta especie de piñeiro era moi abundante en Galicia hai 10.000 anos,coincidindo coa última glaciación, pero hoxe en día redúcese a alturas superiores aos 1000 m de altitude.
- **Árbore:** pode alcanzar os 40 m. A súa cortiza é escura na parte baixa do tronco,e marrón avermellada na parte alta.
- **Follas:** chamadas agullas ou acículas, son grosas e ríxidas, e están unidas de dúas en dúas. A súa sección transversal ten unha forma semicircular. Miden de 3 a 7 centímetros de longo. Son bastante espesas e de cor verde azulado a verde agrisado, dando á árbore unha aparencia agrisada.
- **Froitos:** Os conos femininos chámanse piñas e fórmanse na área da coroa superior das ramas, sendo case sésiles e de 6*5 cm. Mentres permaneza na árbore, este piña é oblonga, brillante e avermellada, e logo marrón avermellado.
- **Curiosidade:**
O piñeiro silvestre é unha árbore importante na silvicultura. A madeira utilízase para papel e produtos de madeira aserrada.

ÁRBORE

ACÍCULA

PIÑA

CONCLUSIÓNS:

É importante coñecer e saber recoñecer os diferentes tipos de árbores que podemos atopar en Galicia, sobre todo, nas zonas naturais.

Con este traballo teño aprendido moito sobre datos interesantes das árbores e dos seus usos.

Carlos Caldas Lemos